

Foto Henrik Bodin.

VÄXTSKYDDSMEDEL I FRITIDSODLING

Reviderat 2025-12-10

I en trädgårdsodling, stor som liten, stöter man nog förr eller senare på någon typ av angrepp eller sjukdom på sina växter.

Många gånger kan man förhindra eller lindra angreppen genom förebyggande åtgärder. Som exempelvis; se till att växten får växa i för växten rätt jord, med lämplig mängd gödsel och vatten, täcka grödor med fiberduk/ insektsnät, bra växtföljd, välja sorter som är hårdiga och motståndskraftiga, god hygien i växthuset med mera. Ibland räcker inte de förebyggande åtgärderna och man måste ta till någon form av bekämpning med växtskyddsmedel. Med växtskyddsmedel, menas ämnen och preparat som har biologisk, kemisk eller fysikalisk inverkan på skadedjur, svampar eller konkurrerande växter. Ogräsmiddel hör alltså också hit.

Den 1 oktober 2021 trädde den senaste lagen i kraft som rör växtskyddsmedel. Numera är det spridningsförbud (användningsförbud) som gäller. Lagen om spridningsförbud gäller oavsett bekämpningsmedlets klassificering eller utförarens utbildning. Enligt Kemikalieinspektionen (KemI) är det användningsförbud på följande platser: trädgårdar, runt bostadshus, på kolonilotter, på krukväxter hemma och på vissa allmänna platser som skolgårdar, lekplatser och i parker. Trots förbud

är det godkänt att använda växtskyddsmedel på dessa platser, så länge medlen bara innehåller ämnen med låg eller begränsad risk. Vill du veta om ett växtskyddsmedel är undantaget från förbudet? Gå in på Kemikalieinspektionens webbplats. Under rubriken Råd till privatpersoner/Kemikalier i hemmet och på fritiden/Växtskyddsmedel för hemträdgården hittar du information om vilka aktiva substanser som är undantagna.

Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen kan göra undantag från användningsförbudet och tillfälligt godkänna spridning av för platsen förbjudna kemikalier. För att få använda undantagna medel eller aktiva substanser måste utföraren inneha sprutcertifikat för aktuell bekämpningsmedels klass. Miljö- och hälsoskyddskontoret i aktuell kommun måste godkänna aktuell åtgärd. Ett exempel är parkslidebekämpning med glyfosat.

På förpackningen ska det tydligt framgå på svenska vilka riskerna är med att använda växtskyddsmedlet och var samt mot vad medlet får användas. All annan användning

är förbjuden och kan leda till böter utifrån förordning 2012:259 om miljö sanktionsavgifter (MSA) Sveriges riksdag eller miljöbalken 1998:808 Sveriges riksdag. Det är kommunen som är tillsynsansvarig. Kemiska produkter måste vara godkända av Kemikalieinspektionen och ha ett godkänt registreringsnummer. Det är otillåtet att importera kemiska växtskyddsmedel från andra länder. Tullverket och Kemikalieinspektionen samarbetar kring import av förbjudna medel sedan 2019. Enligt deras statistik 2024, stoppades cirka 80 % av all otillåten import av växtskyddsmedel vid gränsen.

Aktiva substanser och produkter som får användas som växtskydd i fritidsodling

- Ogräsmedel med ättiksyra, pelargonsyra eller kaprin- och kaprylsyra.
- Mossmedel med järnsulfat.
- Snigelmedel med järnfosfat.
- Svampmedel med svavel.
- Insektsmedel med kaliumsalt av fettsyror (insektssåpa).
- Viltavskräckning med färtalg eller blodmjöl.
- Nyttodjur.
- Fysiska barriärer, hit räknas även hetvatten och flamning.
- Godkända allmänkemikalier.

Växtskyddsmedel delas in i tre olika behörighetsklasser. Klass 1 och 2 får bara köpas och användas av den som har särskild behörighet. Medel som tillhör klass 3 får användas av alla. Växtskyddsmedel tillsammans med biocidprodukter (preparat mot till exempel gnagare, myror) går också under benämningen bekämpningsmedel. Oavsett behörighetsklass får bekämpningsmedlet bara användas på för medlet godkänd plats.

Växtskyddsmedel – godkänns av Kemi

Växtskyddsmedel kan vara av olika slag:

- **Biologiska** växtskyddsmedel – till exempel bakterier, virus.
- **Kemiska** växtskyddsmedel – till exempel järn (III), fosfat, svavel, feromoner.
- **Fysikaliskt verkande** växtskyddsmedel, så kallade växtvårdsmedel och viltavskräckande medel (ämnen med låg risk) – till exempel kaliumsalter av fettsyror (såpor), gelatin, paraffinolja, rapsolja, färtalg.

Nyttodjur – godkänns av Naturvårdsverket

Nematoder, insekter och spindeldjur (NIS) som har verkan mot skadedjur och sjukdomar kallas för nyttodjur. Det är Naturvårdsverket som beslutar vilka nyttodjur (arten) som får användas och var de får användas.

Allmänkemikalier – godkänns av EU

Medel som traditionellt har använts i växtvårdande syfte och ansetts ha verkan mot skadedjur och sjukdomar på växter. Till exempel nässla eller natriumbikarbonat. Medlet får marknadsföras som ett växtvårdande medel inte som växtskyddsmedel.

Biocider

En biocidprodukt är, enligt biocidförordningen, varje produkt avsedd att förstöra, oskadliggöra, hindra eller på annat sätt kontrollera skadliga organismer. Biocidprodukter är alla bekämpningsmedel som inte är växtskyddsmedel. De kommer inte behandlas vidare i detta infoblad.

Biologiska växtskyddsmedel (tabell 1 och 2)

Vid biologisk bekämpning använder man sig av en skadegörarens naturliga fiender som bekämpningsmedel, såsom insekter, svampar, bakterier eller nematoder. Denna metod ger inte upphov till några rests substanser och är skonsamt mot växter och pollinerande insekter. Biologiska bekämpningsmedel är i de allra flesta fall godkända för ekologisk odling.

Biologisk bekämpning fungerar särskilt bra i växthus. Men det finns också metoder som fungerar mycket bra även på friland. Till stor hjälp vid bekämpning av fjärilslarver till exempel kålmal är bakterien *Bacillus thuringiensis var. kurstaki/aizawai* (Turex, Larvskydd). Inom yrkesodlingen har biologisk bekämpning använts sedan 1970-talet i Sverige. Numera finns också en stor del av dessa medel tillgängliga även för fritidsodlare i mindre konsumentförpackningar.

För att uppnå ett bra resultat vid användningen av biologisk bekämpning, är det viktigt att man håller sina växter under uppsikt och sätter in växtskyddsmedlet i god tid innan angreppen hinner sprida sig för mycket.

Är angreppen alltför stora kan bekämpningen i regel ha svårt att få effekt. Man kan till exempel hänga upp klisterkivor i växthuset för att registrera om och när det börjar finnas några eventuella skadeinsekter. Kontakta alltid leverantören för att få instruktioner och råd. Eftersom det inom biologisk bekämpning handlar om levande organismer är det ytterst viktigt att följa leverantörens rekommendationer vad gäller optimala betingelser för organismerna som temperatur, tidpunkt, förutsättning med mera, vid användning och eventuell lagring. En bra regel är att alltid applicera organismerna snabbast möjligt efter att de levererats.

Tabell 1. Lista över Naturvårdsverkets godkända NIS (nematoder, insekter och spindeldjur) för införsel och bekämpning av skadeinsekter och sjukdomar på växter 2025. Kontrollera alltid aktuell information på Naturvårdsverkets webbplats: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/miljofororeningar/biologiska-bekampningsmedel/>.

Grupp	Art	Vanligt förekommande produktnamn	Registrerat för användning mot	Villkor
Kvalster	<i>Amblyseius andersoni</i>	Andersoni-rovkvalster	Växthusspinnkvalster	
	<i>Amblyseius degenerans</i>	Degenerans-system	Trips i växthus och inomhus	
	<i>Amblyseius swirskii</i>	Swirskii-rovkvalster Swirski-Mite	Trips och mjöllus	Godkännandet gäller populationer där förmågan till diapaus är naturligt begränsad eller där förmågan begränsats genom aktiv selektion.
	<i>Neoseiulus californicus</i>	Californicus-rovkvalster Spical	Spinnkvalster och andra kvalster	
	<i>Neoseiulus cucumeris</i>	Thripex Amblyseius Thripex-Plus	Trips	
	<i>Phytoseiulus persimilis</i>	Spinnrovkvalster Spidex	Spinnkvalster	
	<i>Stratiolaelaps scimitus</i>	Jordrovkvalster Hypoaspis	Sorgmygga, vattenfluga, hönskvalster, hoppstjärtar och tripspuppor	
	<i>Transeius montdorensis</i>	Montdo-Mite Amblyseius	Trips, vita flygare, kvalster och mjöllus	
Nematoder	<i>Heterorhabditis bacteriophora</i>	NemaSeek, Larvanem, NemaGräs	Insektslarver i jorden	Godkännandet tidsbegränsas till 2029-12-31.
	<i>Phasmarhabditis hermaphrodita</i>	Nemaslug	Sniglar	Godkännandet tidsbegränsas till 2026-12-31.
	<i>Steinernema carpocapsae</i>	NemAttack, Capsanem	Vissa skalbaggs-larver, äppelvecklare, snytbaggar	
	<i>Steinernema feltiae</i>	NemAttack, NemaBlom, Entonem, NemaMygga	Sorgmyggelarver, snytbaggar, öronvivellarver	
	<i>Steinernema kraussei</i>	Larvanem, NemaSeek	Öronvivellarver, fjärilslarver, stekellarver	
Parasitsteklar	<i>Anagrus fusciventris</i>	<i>Anagrus fusciventris</i>	Ullöss, sköldlöss	
	<i>Aphidius colemani</i>	Bladlusstekel Aphipar	Bladlöss	Godkännandet tidsbegränsas till 2027-12-31.
	<i>Aphelinus abdominalis</i>	<i>Aphelinus abdominalis</i>	Potatisbladlus	
	<i>Aphidius ervi</i>	<i>Aphidius ervi</i> Ervipar	Potatisbladlus i växthus	
	<i>Aphytis melinus</i>	<i>Aphytis melinus</i>	Vissa sköldlusarter i växthus	
	<i>Coccophagus lycimnia</i>	<i>Coccophagus lycimnia</i>	Sköldlöss	
	<i>Dacnusa sibirica</i>	Minusa	Bladminerarlarver	Godkännandet begränsas till användning i växthus. Villkoret gäller inte för individer med svenskt ursprung.
	<i>Diglyphus isaea</i>	Miglyphus	Bladminerarlarver	Godkännandet begränsas till användning i växthus. Villkoret gäller inte för individer med svenskt ursprung.
	<i>Encarsia citrina</i>	<i>Encarsia citrina</i>	Pansarsköldlus, ullöss i växthus och inomhus	Godkännandet tidsbegränsas till 2028-12-31.
	<i>Encarsia formosa</i>	Nyttodjur mot vita flygare Parasitstekel mot mjöllus En-strip	Vita flygare och mjöllus	
	<i>Ephedrus cerasicola</i>	<i>Ephedrus cerasicola</i>	Bladlöss i växthus och inomhus	
	<i>Eretmocerus eremicus</i>	Ercal	Mjöllus	
	<i>Leptomastix dactylopii</i>	Parasitstekel mot ullus	Ullsköldlus på citrus	
	<i>Metaphycus flavus</i>	<i>Metaphycus flavus</i> Nyttodjur mot sköldlus	Sköldlus	
	<i>Microterys nietneri</i>	Nyttodjur mot oäkta sköldlus	Orangefärgad växthussköldlus i växthus och inomhus	
	<i>Nasonia vitripennis</i>		Husflugor, spyflugor och köttflugor	
	<i>Praon volucre</i>	<i>Praon volucre</i>	Bladlus	
	<i>Thripobius javae</i>	<i>Thripobius javae</i>	Tripslarver	
Skinnbaggar	<i>Macrolophus pygmaeus</i>	Mirical	Mjöllus och tomatmal, zoofag	Godkännandet begränsas till användning i växthus. Villkoret gäller inte för individer med svenskt ursprung.
	<i>Orius majusculus</i>	Orius skinnbagge	Trips, kvalster, polyfag	

Tabell 1, forts. →

Tabell 1, forts.

Grupp	Art	Vanligt förekommande produktnamn	Registrerat för användning mot	Villkor
Blomflugor	<i>Episyrphus balteatus</i>		Bladlöss	
	<i>Eupeodes corollae</i>		Bladlöss, trips, spinnkvalster	
Gallmyggor	<i>Aphidoletes aphidimyza</i>	Bladlusgallmygga Aphidend	Bladlus	
Nätvingar	<i>Chrysoperla carnea s.l.</i>	Guldögonslända Chrysopa	Bladlus, trips, ullus, mjöllus	Godkännandet begränsas till kryptiska arter inom <i>Chrysoperla carnea s.l.</i> med europeiskt ursprung.
	<i>Micromus angulatus</i>		Bladlöss, bladloppor, kvalster	
Skalbaggar	<i>Cryptolaemus montrouzieri</i>	Ullusnyckelpiga	Ullöss, sköldlöss	
Rovtrips	<i>Frankliniopsis vespiformis</i>	<i>Frankliniopsis vespiformis</i>	Trips, kvalster, minerarflugor	

Vem som helst får importera och använda godkända NIS. Det förekommer flera olika produktnamn och leverantörer på marknaden med samma godkända NIS-art. Sök på art eller produktnamn för att hitta leverantörer. Antal produkter som finns tillgängliga i mindre konsumentförpackning är ett fåtal.

Tabell 2. Biologiska växtskyddsmedel lämpliga för användning i fritidsodling godkända av Kemikalieinspektionen 2025. Kontrollera alltid aktuell information på Kemikalieinspektionens hemsida: <https://www.kemi.se/bkmreg/bekampningsmedelsregistret>.

Organism/preparatnamn	Säljs som/stadier	Registrerat för användning mot
Dutch trig, <i>Verticillium albo-atrum</i> stam WCS850 1E7 cfu/ml	Slampulver	Almsjuka.
LALSTOP CONTANS WG	Granulat	Bomullsmögel genom behandling av jorden.
<i>Bacillus thuringiensis</i> var. <i>kurstaki/aizawai</i> /Turex 50 WP, Larvskydd	Pulver	Fjärilslarver i odlingar av köksväxter, frukt, bär och prydnadsväxter. Godkänt t.o.m. 2027-04-30. Tillåtet i ekologisk odling.
<i>Cydia pomonella granulovirus</i> , isolat V15 3E10 Viruspartiklar/ml Madex Top	Flytande koncentrat	Äppelvecklare på äpple och päron

Kemiska växtskyddsmedel mot skadedjur och sjukdomar (tabell 3)

Ett kemiskt växtskyddsmedel kan bestå av

- ett eller flera grundämnen, till exempel svavel (Kumulus) och järn + fosfor (flera produkter mot sniglar).
- sexualferomon (artspecifik doft som honor avsnödrar för att locka till sig hanar).

De kemiska växtskyddsmedlen har olika verkningsätt. En del är kontaktverkande medan en del tas upp av växten och transporteras ut i växtens delar (systemiska medel). De systemiska medlen är bara godkända i yrkesodling. Feromonfälla är en slags fälla där man placerar ut ett naturligt doftmedel som lockar till sig de vuxna hannarna av till exempel äppel- eller plommonvecklare.

Ogräsmedel (tabell 4)

Utbudet av ogräsmedel för fritidsodlare blir mindre och mindre. Preparat med pelargonsyra och ättiksyra kan användas mot ett och fleråriga ogräs. Om bekämpningen utförs medan ogräsen är små så är det större chans att behandlingen lyckas. Applicera försiktigt så att inte omkringliggande växtlighet träffas. Mot mossor används i första hand preparat/gödsel med järnsulfat.

Figur 1. Feromonfälla för att fånga plommonvecklare. Foto Henrik Bodin.

Tabell 3. Kemiska växtskyddsmedel godkända för användning i fritidsodling 2025.

Kontrollera alltid aktuell information på Kemikalieinspektionens hemsida: <https://www.kemi.se/bkmreg/bekämpningsmedelsregistret>.

	Aktiv substans/preparatnamn	Säljs som	Registrerat för användning mot
Blodmjöl	Gyllebo Plantskydd Flytande	Bruksfärdig lösning	Vilt. För avskräckning av vilt i trädgård, jordbruk och skog. Tillåten i ekologisk odling.
	Gyllebo Plantskydd Pulver	Slampulver	Vilt. För avskräckning av vilt i trädgård, jordbruk och skog. Tillåten i ekologisk odling.
Feromoner (godkända att använda, finns ej på Kemi:s hemsida)	Feromonfälla ¹ Insektsfälla	Fälla med bruksfärdigt bete	Äppelvecklare, plommonvecklare, rönnbärsmal, hallonängar.
Järn (III) fosfat	Sluggers snigelmedel	Granulat	Sniglar
	Snigel Fritt	Granulat	Sniglar.
	Snigelmedel X sniglar – Nej tack	Granulat	Sniglar.
	Sluggo PRO	Bruksfärdigt bete	Sniglar.
	SnigelNIX	Bruksfärdigt bete	Sniglar.
	Doff Snigel Stop, Pelsis Snigel-medel, Quit-it SnigelStop	Bruksfärdigt bete	Sniglar.
	Ferrex Garden	Granulerat bete	Sniglar.
	Ferrimax, Ferroslug	Bruksfärdigt bete	Sniglar.
Järn (III) difosfat	Vitrol GB	Bruksfärdigt bete	Sniglar och snäckor.
Svavel	Kumulus DF	Vattendispergerbart granulat	Mjöldagg i odlingar av prydnadsväxter, frilandsgurka, frukt, jordgubbar, morot, palsternacka, kålrot, vinbär och krusbär. Godkänd t.o.m. 2026-04-15.
Kaliumvätekarbonat	VitiSan	Vattenlösligt pulver	Skorv i odlingar av äpple och päron på friland. Svampangrepp i växthusodlingar och tunnelodlingar av tomat och gurka. Mjöldagg i växthusodling av kryddväxter. Mjöldagg och gråmögel i växthusodling av jordgubbar, hallon, björnbär, vinbär, krusbär, krusbärshybrider. Gråmögel i växthusodling av plantskoleväxter och prydnadsväxter.

¹ Feromon är ett naturligt doftmedel från honorna som lockar till sig de vuxna hannarna av till exempel äppel- eller plommonvecklare.

Används i första hand till att registrera förekomst av vissa arter, men gör att en del av skadedjuren fastnar i fällorna och på så sätt kan minska förekomsten.

Tabell 4. Ogräsmedel godkända för användning i fritidsodling.

	Aktiv substans/preparatnamn	Säljs som	Registrerat för användning mot
Pelargonsyra	Finalsan ogräs effekt, Speed PA	Koncentrat, bruksfärdig lösning	Ettårigt och flerårigt ogräs.
	Speed PA Spray	Bruksfärdig lösning	För punktbehandling mot ogräs i trädgårdar.
	Quick mot ogräs och mossor	Emulgerbart koncentrat	Ogräs, mossor och levermossor. Godkänt t.o.m 2027-12-01.
	Beloukha Garden	Emulgerbart koncentrat	Ogräs och mossor.
	Katoun Gold	Emulgerbart koncentrat	Ogräs och mossor.
	BONUS Ogräs bort	Bruksfärdig lösning	Ogräs och mossor.
	Ogräs stopp AL	Bruksfärdig lösning	Ogräs och mossor.
	BONUS Ogräs Bort	Emulgerbart koncentrat	Ogräs och mossor
	Speed	Bruksfärdig lösning	Punktbekämpning av ogräs. Godkänt till 2027-12-01
	OgräsNIX Rapid Effekt	Emulgerbart koncentrat	Ogräs och mossor.
Ättiksyra	OgräsNIX Effekt (ogräsättika), Ogräsättika Dubbelverkande	Bruksfärdig lösning	Ogräs i trädgårdar och allmänna platser.
	Biltema Ogräsättika	Emulgerbart koncentrat	Ogräs och mossor.
	Speed AC	Bruksfärdig lösning	För punktbehandling mot ogräs i trädgårdar.
Järnsulfat	Stroller-Plus Mossa	Fingranulat	Mossa i gräsmatta i hem- och villaträdgårdar. Godkänt t.o.m 2027-11-30
Kaprylsyra, kaprinsyra	Natria mot ogräs & mossor, Keeper mot Ogräs & Mossa	Bruksfärdig lösning	Mossa i gräsmatta.

Tabell 5. Fysikaliskt verkande växtskyddsmedel godkända för användning i fritidsodling.

	Aktiv substans/preparatnamn	Säljs som	Registrerat för användning mot
Fårtalg	Trico Garden, Trico	Emulsion	För avskräckning av hjortdjur i odlingar av grönsaker, prydnadsväxter, frukt och bär. Tillåtet i ekologisk odling.
Fiskolja	EPSOM	Vätskor för direktapplikering	För avskräckning av hjortdjur och hare.
Insektsfälla	Limring, Swissinno, Limring effekt	Klisterremsa	Frostfjäril, myror i äppelträd.

Fysikaliskt verkande växtskyddsmedel, så kallade växtvårdsmedel och viltavskräckande medel (tabell 5)

Preparat som har en fysikalisk verkan gör så att de insekter som nås av ämnet i fråga kvävs eller att ägg och svamphyfer skrumpnar ihop eller försvagas på olika sätt. Dit hör till exempel kaliumsalter av fettsyror (såpor) och oljor av olika slag, till exempel rapsolja och paraffinolja. Dessa växtskyddsmedel är kontaktverkande, vilket betyder att man måste träffa insekten eller äggen för att bekämpningen ska ha effekt.

Tänk på att inte utföra behandlingen i starkt solsken då det är risk för brännskador på bladen. Behandlingen behöver också upprepas efter några dagar eller någon vecka, eftersom effekten avtar så snart medlet torkat eller sköljts bort av regn och vattning.

Figur 2. Nyckelpigor är viktiga naturliga fiender till bladlöss. Foto Henrik Bodin.

Allmänkemikalier (tabell 6 – Insatslistans tabell [KRAV])

Vanliga kemikalier eller växtextrakt kan fungera som växtstärkande medel och indirekt som växtskyddsmedel. Dessa medel godkänns av EU. Godkännandet är inte tidsbegränsat och gäller i hela EU. Det innebär att det inte behövs något särskilt godkännande i Sverige som för andra växtskyddsmedel. Dessa medel utgörs av enklare kemikalier som till exempel natriumbikarbonat och sackaros eller kan komma från växter eller växtextrakt som nässla och solrosolja.

Allmänkemikalier är ämnen som traditionellt har använts i växtskyddsarbetet, till exempel i biodynamisk/ ekologisk odling som växtvårdande, växtstärkande medel eller i direkt bekämpning av skadegörare. Med växtstärkande medel menas preparat som på något sätt kan öka växters motståndskraft genom att stärka cellväggarna eller framkalla bildningen av försvarsämnen.

Exempel på allmänkemikalier. Nässla (*Urtica* spp.) har länge ansetts ha effekt mot vissa skadedjur, till exempel bladlöss, men också som växtstärkande medel mot sjukdomar av olika slag. EU:s godkännande gäller de användningsområden som anges i underlaget för godkännandet och som framgår av Insatslistans tabell. Det finns olika sätt att tillverka nässelvatten men en gemensam nämnare för resultatet efter ett par dagar brukar vara en stinkande massa. I godkännandet anges dock att det räcker med 24 timmars fermentering. Både unga skott av färska nässlor, gärna finfördelade, och torkade nässlor kan användas. Vätskan filtreras och späds fem gånger för bekämpning av bland annat bladlöss och spinnkvalster.

Förebyggande behandling är inte effektiv. Bra att veta för oss som har lärt att nässelvatten är förebyggande och växtstärkande.

Det finns specifika krav för olika allmänkemikalier. Observera att det finns en karenstid för flera ämnen, till exempel sju dagar för nässelvatten som många anser vara helt ofarligt. Karenstid är den tid som ska gå mellan behandling och skörd. I EU-kommissionens rapport om nässelvatten får man veta att det även finns hygienkrav på hanteringen, eftersom det kan finnas risk för både kolibakterier och salmonella.

Natriumbikarbonat är ett annat exempel som är känt för att ha effekt mot mjöldagg i grönsaker, bär och prydnadsbuskar. Av godkännandet framgår att det även kan användas mot äppleskorv och mot levermossa i krukodling. Natriumbikarbonat kan vara fytotoxisk, det vill säga orsaka skador på växterna. I de flesta växtslag rekommenderas högst en procent men med en varning om att man måste prova i mindre skala och invänta effekten, innan flera växter behandlas.

Bekämpning av både mjöldagg och skorv måste vanligen upprepas flera gånger. Tio dagars intervall anges i dokumentet. Karenstiden är en dag.

Oklar effekt. De flesta allmänkemikalier har inte ingått i försök eller blivit effektivitetsutvärderade, vilket betyder att deras effekt är oklar. Därför är det viktigt att man vid användning av något av dessa medel först prov behandlar på några blad/plantor, dels för att kontrollera effekten, dels för att se så att medlet inte ger skador på växten.

Behandling med allmänkemikalier. Även om det i stort sett är ofarliga ämnen, är de endast godkända enligt de anvisningar som finns i tabellerna. I vissa fall räcker dessa uppgifter men för vissa ämnen saknas viktig

Figur 3. Nässelextrakt kan användas mot skadegörare i trädgården.
Foto Henrik Bodin.

information som finns i EU-kommissionens rapport, till exempel hygienkrav som nämns ovan. För vissa ämnen framgår inte rekommenderad dos, eftersom bara mängden preparat per hektar uppges utan att ange vätskemängden. För att kunna räkna om till den koncentration som ska användas i mindre skala behöver man gå in i dokumentet från EU-kommissionens godkännande. Se faktaruta nedan. Insatslistan uppdateras kontinuerligt efter EU-kommissionens webbplats. Godkända allmänkemikalier går att finna på Insatslistans webbplats.

INFORMATION PÅ EU-KOMMISSIONENS WEBBPLATS

(<https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/active-substances>)

Vet du den aktiva substansens namn på engelska kan du söka direkt på substansen. Annars får man skrolla i listan.

Klicka på den aktiva substansen.

En liten bit ner på nästa sida som kommer upp står "Review Report". Till höger står "Download". Klicka på "Download".

Öppna pdf-filen. I slutet av filen finns tabeller med användningsområde, koncentrationer appliceringstidpunkt med mera.

ATT SÖKA PÅ INSATSLISTANS WEBBPLATS

Gå till: <https://www.insatslista.se/>

- Klicka på rubriken: "Sök produkter".
- Klicka på pilarna höger om "Utvärderingsstandard", välj streck.
- Klicka på: "Välj kategori".
- Klicka i önskad kategori i rutan som kommer upp.
- Tryck på "Stäng".
- Tryck på "Sök".
- Nu får du en lista på de medel som är godkända av EU-kommissionen.

Odling ekologiskt

Du som vill odla ekologiskt väljer naturligtvis i möjligaste mån biologiska växtskyddsmedel när inte de odlingstekniska åtgärderna räcker till. En stor del av de biologiska växtskyddsmedlen fungerar bäst i växthus eller inglasningar, men det finns också några medel för bekämpning utomhus. Mot fjärilslarver till exempel kålmal, som det vissa år kan finnas mycket av på friland, kan man som tidigare nämnts använda sig av *Bacillus thuringiensis var. kurstaki/ aizawai* (till exempel Turex eller Larvskydd). Vissa svampar som tillhör släktet *Trichoderma* (till exempel Binab tf wp, Binab växthus) säljs som växtstärkande medel och har effekt mot andra svampar, till exempel gråmögel på jordgubbar, tomat och gurka.

Även inomhus kan man använda biologisk bekämpning. De små svarta insekter som flyger runt bland krukväxterna tillhör sorgmyggorna. Deras larver dör om man vattnar med nematoder, *Steinernema feltiae*. Alla krukor måste behandlas vid ett och samma tillfälle.

Det finns också medel av fårtalg och fiskolja som kan användas avskräckande mot hjorddjur och harar. Även gödselmedel som innehåller blodmjöl kan ha en viss avskräckande effekt mot vilt.

Fysikaliskt verkande växtskyddsmedel får användas i ekologisk odling och flera medel är godkända av KRAV. Det är mycket viktigt att man vid användning av dessa medel använder rikligt med vätska och att man sprutar noggrant eftersom de är kontaktverkande. Det innebär att ägg, nymfer och fullbildade insekter måste nås av vätskan för att medlet ska ha effekt.

Många allmänkemikalier är också godkända för ekologisk odling. Se aktuell lista på Insatslistans webbplats.

Lagstiftning

För att ett växtskyddsmedel ska få släppas ut på den svenska marknaden och användas ska produkten godkännas av Kemikalieinspektionen (KemI). Växtskyddsmedel regleras genom Europaparlamentet och rådets förordning (EG) nr 1107/2009.

Regler för växtskyddsmedel som består av nyttodjur.

Ett system för godkännande av nematoder, insekter och spindeldjur (NIS) som växtskyddsmedel, grundat på EU:s förordning (2016:402), började tillämpas vid årsskiftet 2017/2018. I det nya systemet är det arten, inte produkten, som provas. Det är Naturvårdsverket (NV)

VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ VID ANVÄNDNING AV VÄXTSKYDDSMEDEL

- Identifiera problemet (sjukdom, angripare) för att kunna utföra rätt åtgärd.
- Försök i första hand förebygga genom till exempel bra växtföljd det vill säga inte odla samma grödor på samma ställe år efter år, täck grödor med fiberduk eller insektsnät för att skydda mot insekter, hålla god hygien i växthus med mera.
- Använd kemiska bekämpningsmedel bara när det är riktigt nödvändigt.
- Välj ett växtskyddsmedel som passar för ändamålet. Läs instruktionerna noga och överdosera inte.
- Använd skyddshandskar och eller annan skyddsutrustning som rekommenderas. Undvik kontakt med mun och ögon. Tvätta av eventuell kontakt eller stänk från medlet direkt. Tvätta alltid av händerna efter behandling.
- Undvik att andas in medlet vid sprutning/sprejning.
- Tänk på vindriktningen. Utför behandling av inomhusväxter helst utomhus om möjligt.
- Undvik att behandla med kemiska växtskyddsmedel i blommande grödor för risken att skada bin, fjärilar eller andra pollinerande insekter under deras aktiva tid. Utför behandlingen efter kl. 22.00 eller tidig morgon.
- Undvik att behandla i starkt solsken eller blåstigt väder, för att förhindra eventuella skador på växten eller vindavdrift till omkringsliggande miljö.
- Skadedjuren sitter ofta på undersidan av bladen, så tänk på att duscha både på ovan och undersidan av bladen.
- Drink, ät eller rök aldrig i samband med behandling.
- Håll aldrig ut överbliven sprutvätska i avlopp eller vattendrag. Lämna in eventuella rester till en återvinningsstation.
- Se till så att varken människor eller något husdjur finns i närheten vid behandling och ej kommer i kontakt med behandlad växt närmaste tid efter behandling.
- Förvara växtskyddsmedlet på ett säkert ställe så att inte barn eller husdjur kan komma åt det.

som har ansvaret för prövning om arten är lämplig att få användas vid bekämpning av skadegörare. Tidigare har det varit enskilda växtskyddsmedel (produkter) som prövats av KemI.

Målet med det systemet är att förbättra förutsättningarna att välja biologiska växtskyddsmedel framför kemiska medel vid odling eller annan verksamhet. Biologiska växtskyddsmedel som innehåller mikroorganismer (bakterier, svampar och virus) berörs inte av systemet utan provas fortfarande av KemI.

Fysikaliskt verkande växtskyddsmedel. Tidigare har de då kallade växtvårdsmedlen ansetts vara så harmlösa för hälsa och miljö att de inte skulle behöva ha ett godkännande från KemI för att få användas. Men från och med juni 2011 gäller emellertid en EU-förordning som ställer samma krav på godkännande för fysikaliskt verkande växtskyddsmedel som för biologiska och kemiska växtskyddsmedel. Således gäller i dagsläget att fysikaliskt verkande växtskyddsmedel inte får säljas så länge som de inte är godkända. Om ett ämne är godkänt som växtskyddsmedel någonstans i EU, vilket är fallet med till exempel såpa och rapsolja, måste det godkännas av KemI. För att få ett sådant godkännande krävs att ett företag ansöker om godkännande.

Allmänkemikalier. För att en allmänkemikalie ska bli godkänd krävs enligt EU:s växtskyddsmedelsförordning bland annat att kemikalien inte har farliga egenskaper, inte huvudsakligen används för växtskyddsändamål men är till nytta i växtskyddsarbetet och inte marknadsförs som ett växtskyddsmedel. Före godkännandet granskas och riskbedöms ämnet av EU:s livsmedelsmyndighet EFSA (European Food Safety Authority), som också bestämmer hur kemikalien får användas. Även andra myndigheter är involverade och medlemsstaterna får yttra sig i ärendet. För att en vanlig kemikalie ska prövas för godkännande krävs att en organisation inom EU gör en ansökan till EU-kommissionen.

Ämnen som ingår i godkända växtskyddsmedel idag kan inte klassas som allmänkemikalier eftersom de redan har släppts ut på marknaden som växtskyddsmedel. Det innebär att till exempel såpa och rapsolja inte kan tillhöra gruppen allmänkemikalier. Detsamma gäller stärkelser och kaliumbikarbonat som finns i växtskyddsmedel som är godkända för användning i andra medlemsländer.

Förändringar att vänta. Det har skett många förändringar de senaste åren kring lagar och förordningar för växtskyddsmedel. Den 1 oktober 2021 trädde den senaste lagen i kraft som rör växtskyddsmedel. Numera är det spridningsförbud som gäller, inte försäljningsförbud. Därför kan det under en övergångsperiod finnas medel godkända i klass 3 som är förbjudna att sprida där privatpersoner får vistas. För att vara säker på om medlet är undantaget förbudet för spridning måste man gå in på Kemikalieinspektionens webbplats och läsa i tabellen ”Verksamma ämnen som är undantagna förbudet mot viss användning”.

Det pågår fortfarande arbete och diskussioner kring olika lagförslag, så man bör vara uppmärksam på att det framledes kan ske förändringar gällande tillstånd och användningsområden för olika preparat och produkter.

Vill man hålla sig uppdaterad eller fördjupa sig så finns mer information på bland annat Kemikalieinspektionens, Jordbruksverkets eller Naturvårdsverkets webbplatser.

Litteratur och webbplatser

- Andersson, L. 2025. *Säker bekämpning i lantbruk, trädgårdsodling och skogsbruk*. Natur & Kultur. Biobasiq Sverige AB, <https://shop.nyttodjur.se/>. Bionema, www.bionema.se.
- Einarsson, P. 2016. *Kemiska bekämpningsmedel i jordbruket*. Naturskyddsföreningen. EU-kommissionen, <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/active-substances>, hämtat 2025-12-09.
- Insatslistan för allmänkemikalier (KRAV), <https://www.insatslista.se/>.
- Jordbruksverket, <http://www.sjv.se/>.
- Kemikalieinspektionen, <http://www.kemi.se/>.
- Kemikalieinspektionen, <https://www.kemi.se/rad-till-privatpersoner/kemikalier-i-hemmet-och-pa-fritiden/vaxtskyddsmedel-for-hemtradgarden>, hämtat 2025-12-09.
- Kemikalieinspektionen 2017, *Begränsning av icke yrkesmässig användning av kemiska bekämpningsmedel i Sverige*, Ett regeringsuppdrag. Rapport 4/2017.
- Kemikalieinspektionen 2024, *Tullkontroller 2024, Kemikalieinspektionens kontroller av produkter som importeras till Sverige*, <https://www.kemi.se/publikationer/tillsynsrapporter/2025/tillsyn-7-25-tullkontroller-2024>, hämtat 2025-12-09.
- Koppert, <https://www.koppert.se>.
- Naturvårdsverket, Biologiska bekämpningsmedel. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/miljofofororeningar/biologiska-bekampningsmedel/> hämtdatum 2025-12-09.
- Nilsson, U., Kärnestam, E. & Sandskär, B. 2014. *Växtskyddets grunder*. Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för växtskyddsbiologi.
- SFS 1998:808, *Miljöbalken*.
- SFS 2012:259, *Förordning av miljöaktionsavgifter*.

Tabell 6. Allmänkemikalier – Insatslistan.

Allmänkemikalie	Användningsområde	Dos	Antal behandlingar/ år	Behandlings intervall och karens (dagar)	Rekommenderad behandlings tidpunkt BBCH (anger internationell utvecklingsskala)	Noteringar
Binab t Nyttosvamp <i>Trichoderma parapiluliferum (polysporum)</i> och <i>T. atroviride (hartzianum)</i> /	Mot skadesvampar på rosor, perenner, buskar, träd, grönsaker, gräsmatta					Tillåtet i ekologisk odling. Kan användas som växtstärkande medel i odling av frukt, bär, grönsaks samt prydnadsväxter och gräsytor. På träd, buskar och stubbar. Används förebyggande.
Diammoniumfosfat	Mot körsbärsfluga	40 g/l	–	6–8 veckor		Massfångst i fällor upp till 100 fällor/ha. Enkla fällor kan du tillverka av 1–2 liters plastflaskor. Borra 4–6 hål vid flaskhalsen med diameter ca 5 mm, eller gör hål med ett glödgat gem. Fyll fällan till tre fjärdedelar med diammoniumfosfatlösningen. Häng fällan på den skuggiga sidan av trädet.
Druvkärnsextrakt	Mot mjöldagg på vinrankor	0,294 kg koncentrat/ha	6	5–7	13–57, 71–79 Från utvecklat tredje blad till skörd	Tillåtet i ekologisk odling. Pulver uppslammat i vatten som sprejas ut, 300 l/ha.
	Mot skorv på äpple	0,490 kg koncentrat/ha			11–59 Från knoppsprickning till avslutad blomning	Pulver uppslammat i vatten som sprejas ut, 500l/ha.
	Mot potatisbladmögel på potatis	0,294 kg koncentrat/ha			31–59, 70–90 Hela säsongen	Pulver uppslammat i vatten som sprejas ut, 300 l/ha
	Mot mjöldagg på sallat	0,490 kg koncentrat/ha	3		19–50 Från 9:e bladet fram till huvudbildning	Pulver uppslammat i vatten som sprejas ut, 500 l/ha.
Fruktos	Mot skadegörare som borrar sig in i frukt likt äpplevecklaren	60–100 g/ha	5–7	21	6–65 Från knoppsprickning t.o.m. full blom	Tillåtet i ekologisk odling. Lös upp i kallt vatten precis före sprutning. Spruta tidigt på morgonen.
	Mot mjöldagg i vin	10–20 g/ha	Upp till 12	15	10–57 Från 1:a skottet till klasen sluter sig	
Kalciumhydroxid, släckt kalk	Mot fruktträdskräfta och andra sjuk- domar i kärn- och stenfrukt	63–104 l/ha (24–33% stamprodukt) eller 15–25 kg/ha	2–7	5–14	Från bladfall till slutet av december	Tillåtet i ekologisk odling. Sprutning eller pensling direkt på sår på stammen.
Kitosan	Mot svamp- och bakterieangrepp i vinodling	0,1–0,6 kg/ha	4–8	14	10–79	Tillåtet i ekologisk odling. Växtstärkande mot svampsjukdomar och bakterier Tillsätt kitosanpulver till en halvfylld tank med vatten och blanda. Rör kraftigt hela tiden medan resterande vatten tillsätts. Använd blandningen så snart som möjligt. Kitosanpulver kan lösas upp i vatten med ett pH under 5. Om pH är över 5 kan det regleras genom att tillsätta 7 ml vinäger (8%) per liter vatten.

Tabell 6, forts.

Allmänekemikalie	Användningsområde	Dos	Antal behandlingar/år	Behandlingsintervall och karens (dagar)	Rekommenderad behandlingstidpunkt BBCH (anger internationell utvecklingsskala)	Noteringar
forts. Kitosan	Mot svamp- och bakterieangrepp i gräsmattor och prydnadsgräs (För komplett lista över arter se "Chitosan" i eu-pesticides-database.)	0,1–0,4 kg/ha	4–8	14	9–89	Tillåtet i ekologisk odling. Växtstärkande mot svampsjukdomar och bakterier Tillsätt kitosanpulver till en halvfyllt tank med vatten och blanda. Rör kraftigt hela tiden medan resterande vatten tillsätts. Använd blandningen så snart som möjligt. Kitosanpulver kan lösas upp i vatten med ett pH under 5. Om pH är över 5 kan det regleras genom att tillsätta 7 ml vinäger (8%) per liter vatten.
	Mot svamp- och bakterieangrepp i prydnadsträd och buskar (För komplett lista över arter se "Chitosan" i eu-pesticides-database.)					
	Mot svamp- och bakterieangrepp i frukt och bär på friland och i växthus	0,1–0,8 kg/ha			9–79	
	Mot svamp- och bakterieangrepp i grönsaker och örter på friland och i växthus	0,1–0,4 kg/ha				
	Mot svamp- och bakterieangrepp i spannmål				9–77	
	Mot svamp- och bakterieangrepp i fodergrödor				9–79	
	Utsädesbehandling mot svamp- och bakterieangrepp i spannmål, sockerbetor och potatis	–	1	–	Före sådd	Spruta eller doppa utsäde i kitosan enligt receptet ovan.
Kitosan hydroklorid	Mot svamp- och bakterieangrepp i frukt på friland och i växthus	0,1–0,4 kg/ha	4–8	14	10–79 Från ett utvecklat blad till blomning	Tillåtet i ekologisk odling. Växtstärkande mot svampsjukdomar och bakterier. Använd 100% kitosanhydroklorid.
	Mot vinmjöldagg	0,1–0,6 kg/ha				
	Mot svamp- och bakterieangrepp i bär på friland och i växthus	0,1–0,8 kg/ha				
	Mot svamp- och bakterieangrepp i grönsaker och kryddor på friland och i växthus	0,1–0,4 kg/ha				
	Mot svampsjukdomar i spannmål					
	Mot svampsjukdomar i fodergrödor					
	Mot bakterie- och svampsjukdomar i betor på friland	0,1–0,8 kg/ha	1–8	5–7	10–92 Från bladutspring till skörd	
	Mot bakterie- och svampsjukdomar i blomsterlök på friland och i växthus					
	Mot svampangrepp i potatisodling genom betning av utsäde	100% kitosanhydroklorid	1	–	Före sättning	Spruta eller doppa sättpotatis i lösning före sättning.
	Mot utsädesburna svampsjukdomar i spannmål				Före sådd	Spruta eller doppa utsäde i lösning.
	Mot svampangrepp i sockerbetsodling genom betning av utsäde					Spruta eller doppa frö i lösning före sådd.
	Mot svamp- och bakterieangrepp i blomsterlök genom betning	0,1–0,8 kg/ha i 200–800 l vatten	1	5–7		Spruta eller doppa utsäde i lösning.

Tabell 6, forts.

Allmänekemikalie	Användningsområde	Dos	Antal behandlingar/ år	Behandlings intervall och karens (dagar)	Rekommenderad behandlingstidpunkt BBCH (anger internationell utvecklingsskala)	Noteringar
Komjolk	Mot mjöldagg i vin	10–120 l/ha	3–6	6–8	07–57 Från första skottet till och med blomning	Tillåtet i ekologisk odling.
	Mot mjöldagg i pumpa	200 l/ha	3–4	7–12	01–06 Från bladutspring till blomning	Behandla inte i närvaro av frukt.
	Mot mjöldagg i gurka och zucchini	50–150 l/ha		7	19–49 Från 3 veckor efter sådd (9:e bladet utvecklat på huvud- stammen) till synliga sidoskott	
	Mot mjöldagg i gerbera	80–160 l/ha			51–69 Före och under blomning	
	Mot mjöldagg i sojaböna	180–270 l/ha			19–49 Från 3 veckor efter sådd till synliga sidoskott	Behandla bladverket.
	Mot virus som överförs mekaniskt så som tobacco mosaic virus (TMV), tomato mosaic virus (ToMV), pepper mild mottle virus (PMMV), cucumber green mottle mosaic virus (CGMMV)	–	–	–	Före eller efter varje plantkontakt	Doppning av verktyg i 2 sekunder. Använd mjölk med minst 3,5 procent proteininnehåll. Byt ut mjölken regelbundet efter till exempel varje ny rad för att förhindra korskontaminering.
Lecitin	Mot mjöldagg i äpple och krussjuka i persika	0,375–0,75 kg/ha	3–12	5 Karens 5	3–79 Från bladknopps-svällning till att frukten har nått 90% storlek	Tillåtet i ekologisk odling.
	Mot mjöldagg i krusbär	1–2 kg/ha	2–4		10–85 Från knoppsprickning till första bären har sorttypisk färg	
	Mot mjöldagg i jordgubbar och hallon	0,6–1,0 kg/ha	3–12	5	10–89 Från hjärtbladen är fullt utvecklade till och med skörd	
	Mot mjöldagg i vin	0,075–0,225 kg/ha		5 Karens 30	11–85 Från första bladparet är helt utvecklat till att druvorna är halvmogna	
	Mot mjöldagg i grönsaker, t.ex. gurka, på friland och i växthus	1,5–2,25 kg/ha	2–6	5 Karens 5	10–89 Från hjärtbladen är fullt utvecklade till och med skörd	
	Mot mjöldagg i sallat på friland och i växthus		2	7 Karens 5		
	Mot mjöldagg i vintersallat på friland och i växthus		1	– Karens 5		
	Mot potatisbladmögel i tomat på friland och i växthus		2–6	7 Karens 5		
	Mot svartfläcksjuka i endive på friland och i växthus					
	Mot mjöldagg i morot		2 kg/ha	4		

Tabell 6, forts.

Allmānkemikalie	Anvāndningsomrāde	Dos	Antal behandlingar/år	Behandlingsintervall och karens (dagar)	Rekommenderad behandlingstidpunkt BBCH (anger internationell utvecklingsskala)	Noteringar
forts. Lecitin	Mot mjöldagg och andra svamp-sjukdomar i prydnadsvāxter, speciellt rosor, pā friland och i vāxthus	0,075–0,225 kg/ha	–	3–12 Karens 5	10–89 Från hjärtbladen är fullt utvecklade till och med skörd	Tillåtet i ekologisk odling.
Lökextrakt <i>Allium cepa</i> L.	Mot torrflācksjuka i potatis	6–10 l lōkextrakt/ha eller 0,3–0,5 kg lōk/ha	3–5	7	21–85	Tillåtet i ekologisk odling. Lōkextrakt: Koka 500 gram hackad lōk i 10 liter vatten i 10 minuter. Lāt dārefter dra i 15 minuter. Sila av och anvānd inom 24 timmar.
	Mot potatisbladmōgel i tomat	15 l lōkextrakt/ha eller 0,75 kg lōk/ha		3–4	75 dagar efter plantering	
	Mot grāmōgel i gurka			7	21–75	
Lōkolja <i>Allium cepa</i> L.	Mot morotsfluga i morot, rotselleri, palsternacka, rotpersilja	4–8 dispensrar/ha	–	1	Kort efter uppkomst eller plantering	Endast alternativ 1 tillåtet i ekologisk odling. Anvānd glas- eller plastcylindrar med hāl upptill. Granulaten hjālper till att sprida āngorna från lōkoljan. Alt. 1: Hāl 20 ml lōkolja i varje cylinder. Alt. 2: Lāgg 4,4 g lōkolja och fyll till 30 g med ethylene-vinylacetate granulat.
Natriumbikarbonat natriumvātekarbonat	Mot mjöldagg i grōnsaker, bār samt prydnadsvāxter pā friland och i vāxthus	2,0–5,0 kg/ha Max 1 % koncentration	1–8	10 Karens 1	12–89 Från det andra bladet till skōrdemognad	Tillåtet i ekologisk odling. Provspruta pā ett mindre antal plantor fōre anvāndning och notera effekten.
	Mot vinmjöldagg i vin	2,5–5 kg/ha Max 2 % koncentration				Volym och dos kan variera beroende pā bladverkets storlek. Hōgre koncentration ān 2 % kan vara fytotoxisk.
	Mot skorv i āpple	2,5–5 kg/ha Max 1 % koncentration			10–85 Från musōron till fōrsta frukt med sorttypisk fārg	–
	Mot levermossa i krukvāxtproduktion	122 kg/ha	1	–	–	Prova fōrst att strō ut pulvret pā ett mindre antal krukor och kontrollera effekten, fōr att undvika fytotoxicitet.
Natriumklorid	Mot vinmjöldagg	1,2–4,0 kg/ha	1–2	Karens 30	10–57 Från grōn spets till fōrsta kronbladen synliga i blomknopp	Tillåtet i ekologisk odling. Natriumklorid anvānds som punktbehandling vid tidig upptāckt av svampsjukdom.
	Mot svampsjukdomar (<i>Cladobotryum</i> , <i>Lecanicillium</i> , <i>Mycogonome</i>) pā trād-gårdschampinjon	80–100 g/ha	1	–	Vid begynnande angrepp inte tidigare ān 16 dagar från kulturtidens bōrjan	

Tabell 6, forts.

Allmänkemikalie	Användningsområde	Dos	Antal behandlingar/ år	Behandlings intervall och karens (dagar)	Rekommenderad behandlingstidpunkt BBCH (anger internationell utvecklingsskala)	Noteringar
Nässla <i>Urtica</i> spp.	Mot persikbladlus, ullus, blodlus, rosenbladlus, diverse bladlöss i kärn- och stenfrukt, valnöt, röda vinbär, fläder och spirea	4,5–13,5 kg/ha enligt nässel-extrakt	1–5	Min. 7 dagar, vanligtvis 15 dagar Karens 7	Till BBCH 87 Från vår till skördeklar frukt	Tillåtet i ekologisk odling. Nässelextrakt: Låt nässlor (unga skott som ej satt frö, färska eller torkade) ligga i blöt i 24 timmar vid 20 °C. Använd 75 g/l av färska nässlor eller 15 g/l av torkade nässlor. Rör om dagligen. Filtrera och späd 5 ggr med färskt vatten. Kontrollera att pH är 6–6,5. Förebyggande behandling är ineffektiv.
	Mot äpplevecklare i äpple och päron		3	15 Karens 7	Mot ägg eller larver enligt prognos	
	Mot blom- och grentorka på äpple, plommon och persika		1–6	7–15 Karens 7	Från vår till BBCH 87 (skördeklar frukt)	
	Mot vinbladmögel i vin	7–21 Karens 7		Från vår till BBCH 89 (skördeklar färg)		
	Mot växthusspinnkvalster i vin		1–5	7–15 Karens 7	Till BBCH 89 Från vår till skördeklar böna	
	Mot bönlbladlus och växthus-spinnkvalster i bönor	Från vår till BBCH 19 (9 eller fler blad har vecklat ut sig)				
	Mot bladlöss i sallat och kålväxter	Vår–sommar				
	Mot bladlöss i rosor och <i>Spirea</i> sp.	4,5–9 kg/ha enligt nässelextrakt	1–6		Från vår till BBCH 49 (fullt utvecklad bladmassa)	83 g torkad nässla per kg marktäckning (mulch).
	Mot randig jordloppa i kål					
	Mot kålmal i kål					
	Mot svartfläcksjuka i kålväxter					
	Mot potatisbladmögel i potatis					
	Mot persikbladlus i potatis					
	Mot mjöldagg, förökningssvampar och rotsjukdomar i frilands- och växthusgurka	15 kg/ha marktäckning (mulch)			Till BBCH 89 Från vår till skördeklar färg	
Senapsfröpulver	Mot stinksot i vete	1,5 kg senapsfröpulver till 100 kg utsäde	1	–	Utsädesbehandling före sådd	Tillåtet i ekologisk odling. Mixa 1,5 kg senapsfröpulver med 4,5 liter vatten. Behandla 100 kg utsäde med blandningen.
Solrosolja	Mot mjöldagg i tomat på friland	0,5–5 l/ha	2–4	8 Karens 2	32–37 och 61–71 Från och med andra internoden t.o.m. sjunde internoden på huvudstammen samt från första blomman på första klasen t.o.m. första frukten på första klasen har nått full storlek	Tillåtet i ekologisk odling. Undvik att behandla under blomning.
Sukros	Mot skadegörare som borrar sig in i frukt likt äpplevecklaren	60–100 g/ha	7–10	15	6–89 Från första knoppsprickning t.o.m. skörd	Tillåtet i ekologisk odling. Spruta på bladverket tidigt på morgonen.
	Mot majsmott	20 g/ha	3–4		12–51 Från 2 utvecklade blad t.o.m. att hanblomman synlig i toppen av plantan	
	Mot vinmjöldagg	10–20 g/ha	Upp till 12	7	10–57 Från första skottet till klasen sluter sig	

Tabell 6, forts.

Allmänkemikalie	Användningsområde	Dos	Antal behandlingar/år	Behandlingsintervall och karens (dagar)	Rekommenderad behandlingstidpunkt BBCH (anger internationell utvecklingsskala)	Noteringar
Sälg, vide eller pilbark <i>Salix</i> spp.	Mot krussjuka i persika	1,1–2,2 kg/ha, enligt recept för växtextrakt under noteringar	2–6	7	10–57 Från grön spets till första kronbladen synliga i knopp	Tillåtet i ekologisk odling. Växtextrakt: 200 g salix–bark får sjuda i 80 °C under lock i ett rostfritt kärl i 30 liter vatten i 2 timmar. När dekokten har svalnat, sila genom ett rostfritt filter och späd 3 gånger med vatten. Koncentrationen i lösningen som ska sprutas på grödan är då 2,22 g/l. Justera pH till 6,2. Ska användas inom 24 h efter beredning. Bäst effekt vid varmt och mulet väder, ej över 25 °C.
	Mot skorv och mjöldagg i äpple	–			53–67 Från grön spets t.o.m. majoriteten av kronbladen fallit	
	Mot vinbladmögel och vinmjöldagg i vin	0,22–0,67 kg/ha, enligt recept för växtextrakt under noteringar			10–57 Från ett utvecklat blad till blom	
Talk E553b	Mot skadeinsekter som bladloppor, fruktträds- spinnkvalster, <i>Drosophila suzuki</i> i fruktodling	Första behandling: 21,25 kg/ha Efterföljande: 17 kg/ha	2–5	3–4 veckor	Från BBCH 41	Tillåtet i ekologisk odling. Sprutvätskan ska tillredas omedelbart innan och hållas under kontinuerlig omrörning under sprutningen.
	Mot svampsjukdomar som skorv och mjöldagg i fruktodling	12,75 kg/ha	3–5	2–3 veckor		
	Mot svampsjukdomar i vin	12,75 kg/ha	2–5	3–4 veckor	Från BBCH 20	
Vassle	Mot mjöldagg i gurka och squash, i växthus	6–30 l/ha eller 0,36–2,4 kg/ha Koncentration 60–80 g/l	3–5	7	19–49 Från 9 utvecklade blad till strax innan första blomknoppen synlig	Tillåtet i ekologisk odling. Använd vassle snarast och lagra den inte i metallbehållare. Vassle finns att köpa som pulver. Spruta på bladverket i solljus för bästa effekt.
	Mot vinmjöldagg			7–10	10–57	
	Mot begomovirus i tomat			3–4	Från första skottet till klasen sluter sig	
Vinäger	Mot svampangrepp i morot, tomat, chilipeppar och kål genom betning av utsäde	1/1-lösning med vinäger 8%/vatten	1	–	Höst till vår	Tillåtet i ekologisk odling. Blötlägg fröet strax före sådd. Doseringen gäller vinäger med koncentrationen 8 procent.
	Mot stinksot i vete genom betning av utsäde				Höst	
	Mot strimsjuka i korn genom betning av utsäde					
	Mot ogräs i medicinalväxter på friland och i växthus	10 kg/ha	1	– Karens >120	Före grödans uppkomst	Användning mot ogräs inte tillåtet i ekologisk odling. Spruta med koncentrerad vinäger (10%). Fytotoxiskt för små plantor.
	Mot ogräs i grusgångar, på trottoarer och altaner	6 kg/ha	1–2	7–21	Ogräsens vegetationsperiod	Användning mot ogräs inte tillåtet i ekologisk odling. Spruta vid >20 grader C med utspädd vinäger (10%) i förhållandet vinäger/vatten 60/40.
	Fruktträd, bärbuskar, prydnadsträd- och buskar (för komplett lista se "Vinegar" i eu-pesticides-database)	Lösning med förhållandet 50 ml vinäger (8%) till 1 l vatten	1 behandling per träd eller buske	–	–	För desinficering av redskap före beskärning. Vänta 30 sekunder tills du använder redskapen.
	pH-reglering av vatten till utspädning av kitosan (se Kitosan ovan)	Tillsätt 7 ml vinäger (8%) per liter vatten	–			Används i kombination med kitosan.

Tabell 6, forts.

Allmänekemikalie	Användningsområde	Dos	Antal behandlingar/år	Behandlingsintervall och karens (dagar)	Rekommenderad behandlingstidpunkt BBCH (anger internationell utvecklingsskala)	Noteringar
Väteperoxid	Mot jordbakterien <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>vitiensis</i> i sallat	Lösning med konc. 10–15 g/l	1	7–21	Före sådd Under vegetationsperioden	Tillåtet i ekologisk odling. Blötlägg utsädet i lösningen 5–15 minuter före sådd.
	Mot förökningssvampar i prydnadsväxter (snittblommor t.ex. zinnia, krukväxter och utplanteringsväxter)	Lösning med konc. 25–49 g/l	–	–	Före sådd	
	Mot jordbakterier i tomat	Lösning med konc. 15–30 g/l	–	–	Före användning av beskärningsredskap	För desinficering av beskärningsverktyg. Vänta 30 sekunder innan du börjar använda redskapen.
Åkerfräken <i>Equisetum arvense</i> L.	Mot skorv och mjöldagg i äpple och mot krussjuka i persika	1–2 kg/ha växtextrakt enligt recept under noteringar	2–6	7	53–67 Från blomknoppsprickning t.o.m. avslutad blomning	Tillåtet i ekologisk odling. Växtextrakt: Blötlägg 200 g torkad åkerfräkenstjälkar (använd åkerfräken och inte kärrfräken, <i>Equisetum palustre</i> L.) i 10 liter vatten i 30 minuter och koka sedan i 45 minuter. Justera pH i kokvattnet till 6,5. När dekokten har svalnat, sila den genom ett fint säll och späd med vatten till 100 liter. Lösningen har då en ungefärlig koncentration på 2 g/l (200 g i 100 liter vatten). Använd inom 24 h för att undvika mikrobiell tillväxt.
	Mot mjöldagg i vin	0,1–0,6 kg/ha växtextrakt enligt recept under noteringar	–	–	10–57 Från ett utvecklat blad till strax före blom	
	Mot mjöldagg och rotsjukdomar i gurka i växthus	0,6 kg/ha växtextrakt enligt recept under noteringar	2	3–4 Karens 15	19–49 Från 9 utvecklade blad till strax före synlig blomknopp	För marktäckning: Blanda 9 kg torkad åkerfräken med 100 kg mulch och lägg under plantorna – maxdos per hektar vid en behandling/år.
	Mot torrfläcksjuka och bladfläcksjuka i tomat på friland		–	14 Karens 15	51–59 Från första synliga blomklase till den första blomknoppen på klase 9 har sträckt ut sig	
	Mot potatisbladmögel och torrfläcksjuka i potatis	0,675 kg/ha växtextrakt enligt recept under noteringar	4–8	7–15	1–9 Från sättning till skott bryter markytan	
	Mot gråmögel, mjöldagg och andra svampsjukdomar i jordgubbar och hallon			5–14	01–89 Från ett utvecklat blad till strax före blom	
	Mot mjöldagg, rost och andra sjukdomar i prydnadsprunus, på friland och i växthus	9,0 kg torkad åkerfräken till 100 kg mulch/ha	1	–	–	
Öl	Mot sniglar och snäckor	Outspädd	1–5	–	Vid begynnande angrepp	Tillåtet i ekologisk odling. Använd outspädd öl i täckt fälla för sniglar.

Observera att uppgifterna gäller i december 2025. Kontrollera alltid aktuellt godkännande i EU Pesticides Database, <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/active-substances>.

© 2025 FOR informationsblad – Växtskyddsmedel i fritidsodling
Text: Ann-Kristin Isaksson och Ingrid Åkesson. Revidering: Henrik Bodin.
Om någon länk slutar fungera, kontakta radgivning@for.se

Fritidsodlingens Riksorganisation, Ringvägen 9E, 118 23 Stockholm,
Telefon 08-556 930 81, växel 08-556 930 80, www.for.se